

DUINBERGEN & HET ZOUTE

Historiek en Architectuur onder de loep genomen

Cottages langs de Fochlaan in het Zoute.

Het lokale schrijversduo, Danny Lannoy en Frieda Devinck, pakt uit met een nieuw boek: *'Historiek en Architectuur van Duinbergen en Het Zoute'*.

Het boek is zowel een lees- als een fotoboek en brengt een boeiend verhaal waarin beide badplaatsen grondig worden geëxploreerd.

Op de dag van het verschijnen van het boek - 13 november 2016 - wordt in het cultuurcentrum Scharpoord een tentoonstelling geopend die hetzelfde onderwerp belicht. Daar zullen grote foto's van oude en nieuwe villa's, originele plannen van bekende architecten en maquettes van villa's in typische stijlen te zien zijn.

Er worden gidsen ingelast die de bezoekers deskundige uitleg zullen geven, nu en dan doorspekt met kleine anekdotes.

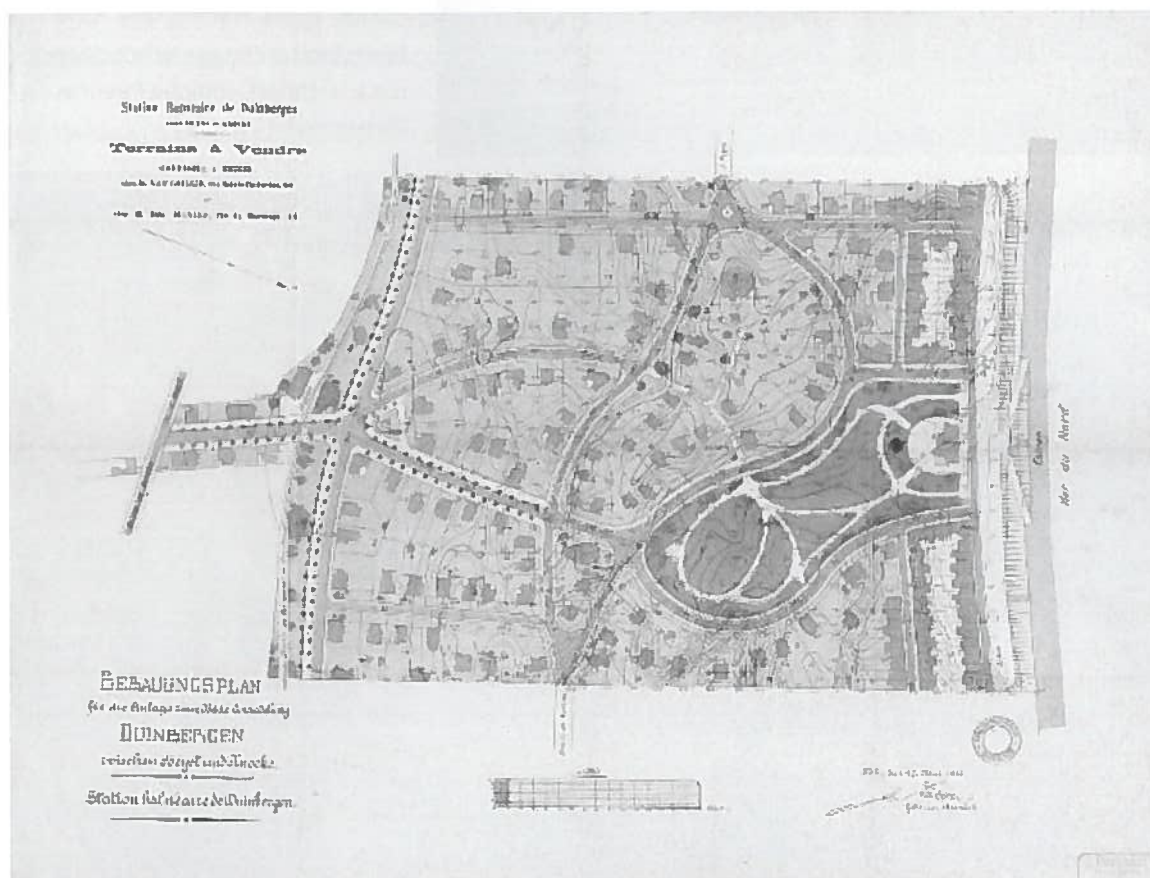
Waarom dit boek en wat omvat het?

De auteurs benaderen via verschillende invalshoeken hun onderwerpen en kaderen die in het tijdsbeeld dat aan de basis lag van het ontstaan en de evolutie van beide vakantieoord. Deze benadering maakt het boek juist zo interessant op historisch maar vooral op architecturaal gebied want het accent ligt voornamelijk op dit laatste.

De lezers staan werkelijk mee aan de wieg van **Duinbergen** en **Het Zoute** en zien beide badplaatsen als het ware onder hun ogen groeien aan de hand van de schitterende foto's, verhalen en brieven ter ondersteuning. Dit alles geeft de inhoud een zeer boeiend aspect.

De auteurs deden veel opzoekwerk, bestudeerden grondig de verschillende bouwstijlen en kozen de meest representatieve villa's om dit te illustreren. Bij elke stijl wordt een korte uitleg gegeven over de theoretische kenmerken en visuele aspecten - niet technisch of hoogdravend - maar in eenvoudige begrijpbare taal. De bouwstijlen en hun evolutie staan centraal en worden niet enkel geïllustreerd met prachtig fotomateriaal maar ook met nooit geziene blauwdrukken, plannen en documenten.

Kleine leuke "weetjes" worden terloops meegegeven in het boek zoals het voorval - dat bijna niemand weet - dat Duinbergen eigenlijk "Zeebergen" moest heten. Dit zou een zeer goede naam geweest zijn want langs de zee lagen op die plaats zeer hoge, witte duinen die als 'les monts blancs' aangeduid werden op de landkaarten. Maar door het gelijktijdig ontstaan van Zeebrugge werd dan maar voor Duinbergen gekozen. De naamgevers vonden de klank 'Zeebergen' teveel gelijkend op 'Zeebrugge' en dachten dat dit verwarring zou stichten bij de toeristen en vooral bij de Franstaligen. En misschien hadden ze wel gelijk!

Het plan Stübben.

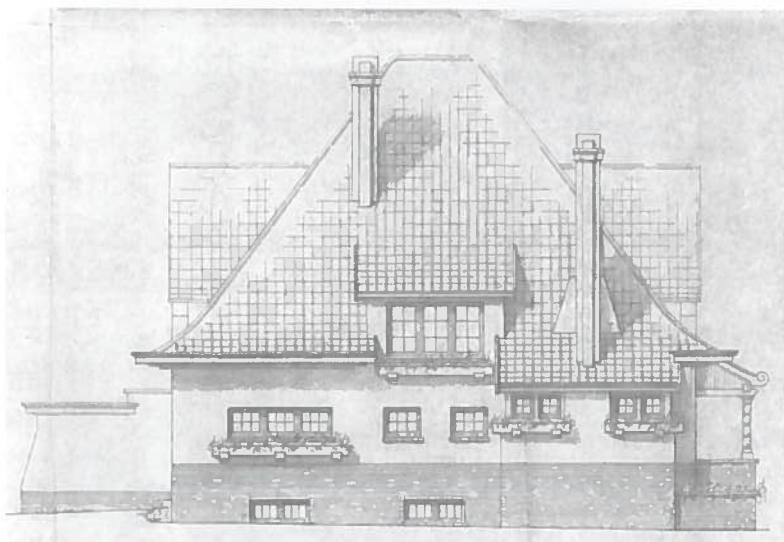
Josef Stübben, de bekende Duitse urbanist, werd aangesproken om een verkavelingsplan voor Duinbergen, een nieuwe badplaats, te tekenen. Hij was zo enthousiast over 'ein so interessantes Arbeitsgebiet' dat hij een van de vier allereerste aandelenhouders werd van Duinbergen.

Zijn plan had strenge voorschriften qua respectering van het duinreliëf, stratenplan, inplanting en bouwstijl. Het was dan ook meteen een schot in de roos. Duinbergen werd dé tegenpool van de stad: hij opteerde voor de Engelse cottage stijl en streefde naar een constante aanwezigheid van natuur en rust voor de bewoners. Naast de cottage stijl verschenen ook villa's in regionale hoevestijl en in het interbellum kwamen zelfs verscheidene modernistische villa's aan bod. Duinbergen werd een 'model' van een vakantieoord aan en

straalde gezelligheid, openheid en familiale sfeer uit. De inhuldiging van Duinbergen maken de lezers mee aan de hand van foto's van de genodigden en van de allereerste villa's, cottages en hotels.

Een typische cottage in Duinbergen n.o.v. architect Adolphe Pirenne. (Petunialaan 14).

Gevelplan van een villa uit 1936 n.o.v. architect Robert Neiryneck (Van Daelelaan 9).

Robert Geinger tekende in 1934 de plannen voor een modernistische villa. In Duinbergen waren de bouwvoorschriften toleranter voor modernistische projecten.

In 1908 zag de 'Cie. Het Zoute' direct in dat Duinbergen een voorbeeld was van een badplaats met een architecturale uitstraling en van esthetisch verantwoorde tuinwijk aan zee. Ook zij wilden een 'Tuin aan zee' creëren in hun nieuwe Zoute en vroegen Stübben om een plan uit te werken. De Duitse urbanist koos weer voor een 'pittoreske en landschappelijke' aanleg die later een schoolvoorbeeld werd voor de stedenbouw in België en in andere landen.

Het grondgebied van het Zoute was veel groter dan Duinbergen en dit gaf hem de volle vrijheid om een heel apart stratenplan te ontwerpen. Hij koos resoluut voor kronkelende wegen en paden boven een kunstmatig en recht stratenpatroon.

De belangrijkste karakteristieken waren: een stratenplan dat inspeelde op het natuurlijk reliëf, het opbouwen van een wijk rond enkele hoofdassen, een scheiding van doorgaand en plaatselijk verkeer en een afzonderlijk parcours voor wandelaars langs smalle paden. Er werden wel enkele grote kavels behouden voor een nog meer open bebouwing. De nodige aanplantingen moesten het landschappelijk karakter van de aanleg versterken.

Stübben stelde enkele richtlijnen op om de 'tuinwijk aan zee' harmonisch en esthetisch uit te bouwen.

Typische cottage 'Le Gourmalon' in het Britspad uit 1927 n.o.v. Raymond Heyneman.

Het strenge ontwerp programma omvatte onder meer volgende punten:

a) *Il y a souvent du vent le long de la mer du nord. Il faut donc prévoir des promenades abritées et si possible des bois.*

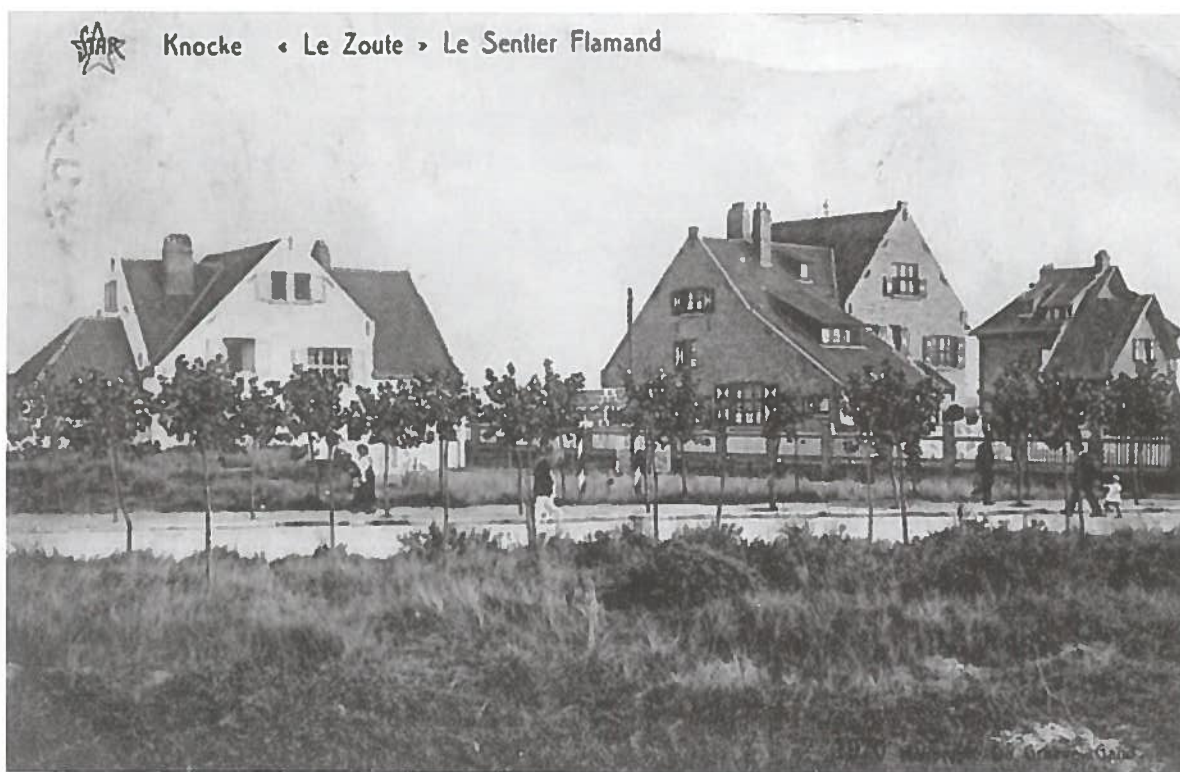
b) *le pays est plat. Il faut donc d'une part respecter les dénivellations et les dunes existantes et d'autre part, ne pas construire en hauteur, afin de ne pas écraser le paysage.*

c) *il ne faut pas des routes en ligne droite, mais des lignes courbes, favorables au repos et à la promenade. Il faut en outre prévoir des sentiers non carrossables, afin que les promeneurs ne soient pas dérangés par les équipages.*

d) *il faut à une station balnéaire le confort moderne, eau courante, électricité, égouts etc.*

e) *au point de vue architectural, il serait heureux de s'inspirer de l'architecture rurale existante : toits rouges à 45°, ou bien de l'architecture anglo-normande. Il faut éviter des matériaux étrangers à la région, ardoises, etc. la hauteur doit être limitée à 11 m. et une zone de non aedificandi doit entourer chaque cottage'.*

De vrijstaande woning was het concept van het leven in de natuur middenin een tuin of in de duinen. Naast de 'Cottagestijl' werd in het Het Zoute ook de 'Regionale stijl' toegepast. Deze werd soms 'Landelijke' of 'Vlaamse Hoeve' stijl genoemd. In 1921 schreef architect Jos. Viérin een merkwaardig boekje 'Over de landelijke woning aan de Vlaamsche Kust'.

Enkele villa's langs het Vlaamspad.

De 'Cie. Het Zoute' gaf opdracht aan de architecten om de villa's in het Vlaamspad in regionale stijl te bouwen waardoor er een homogeen villapark ontstond. De ontwerpen vormden samen een eenheid maar toch hadden ze elk apart hun eigen specifieke kenmerken. De architecten, onder wie Pirenne, gebruikten veel elementen uit de hoeveopbouw.

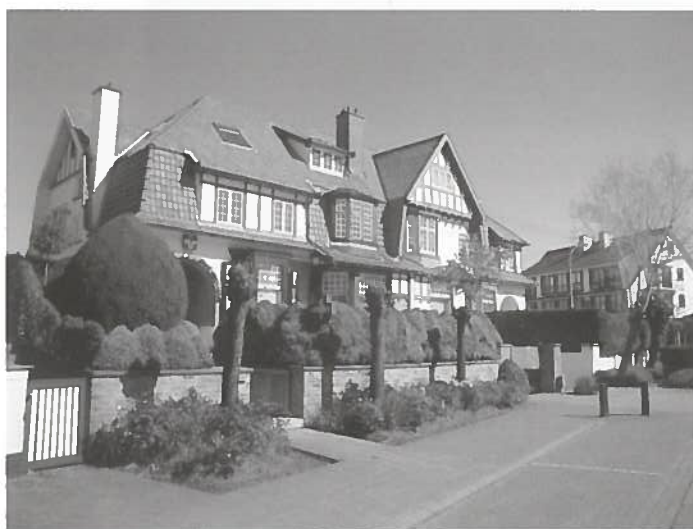
De ontwerpen van Pirenne stonden model voor zowel Duinbergen als Het Zoute. In beide badplaatsen verschenen later villa's met art deco elementen en ook het modernisme deed schoorvoetend zijn intrede.

Zowel Duinbergen als Het Zoute zijn een prachtvoorbeeld van symbiose tussen verschillende stijlen die een mooie verwevenheid hebben en een positief interactieveld creëren tussen elkaar. Men kan gerust spreken van een samenleving of kruisbestuiving tussen de verschillende stijlen.

Duinbergen en Het Zoute bewijzen dat 'traditionalisme' en 'modernisme' hand in hand kunnen gaan

Art deco villa in de Prins Karellaan met typische schouwpartij.

Dubbele cottage langs de E. Verhaerenlaan n.o.v. Raymond Heyneman.

Florimond Vervalcke tekende de plannen voor zijn eigen villa met art deco elementen (Elizabetlaan)

Auteurs:

Danny Lannoy & Frieda Devinck

Uitgave: DE DISTEL vzw

Formaat: 23 x 30 cm

Omvang: 320 blz.

Harde kaft - genaaid

Verschijnt op 13 november 2016

Intekenprijs: 37 €

Na verschijning: 42€

HOE INTEKENEN

Tot 6 november 2016 op rekening:

BE36 4784 2360 2181 van

'De Distel'

(+ 8 € port buiten Knokke-Heist)

Ofwel bestellen bij: D. Lannoy, 300

Graaf Jansdijk 8300 Knokke-Heist

Het boek dient afgehaald te worden in

het Cultuurcentrum (bovenverdieping)

tijdens de openingsuren van de tentoonstelling (bewijs van betaling voorleggen).

Een belangrijk architect in het Zoute was de Nederlander **Jean de Wit van der Hoop** (Rotterdam 24.05.1880/ Brussel 1936) die zich specialiseerde in grote villa's met overwegend landelijk karakter, meestal bekleed met een rieten dak.

Dhr. Rémi Fobé bezorgde ons een zeldzaam uittreksel uit het Nederlands tijdschrift 'HET LANDHUIS' van 25 januari 1933.

In dit artikel is er een ruime bijdrage over de villa 't *Rose Huisje* in het Zoute. We zien er foto's van het interieur, grondplannen en leuke teksten. De villa werd de eigen woning van de architect in Knokke (Windevang). De Wit van der Hoop tekende een elftal plannen voor villa's in het Zoute.